

BEDRIJFSACTIVITEIT IN DUINKERKE

MEMORIES VAN EEN INDUSTRIËLE WIJK VÓÓR DE HERONTWIKKELING

WAT IS HALLE AP2 ?

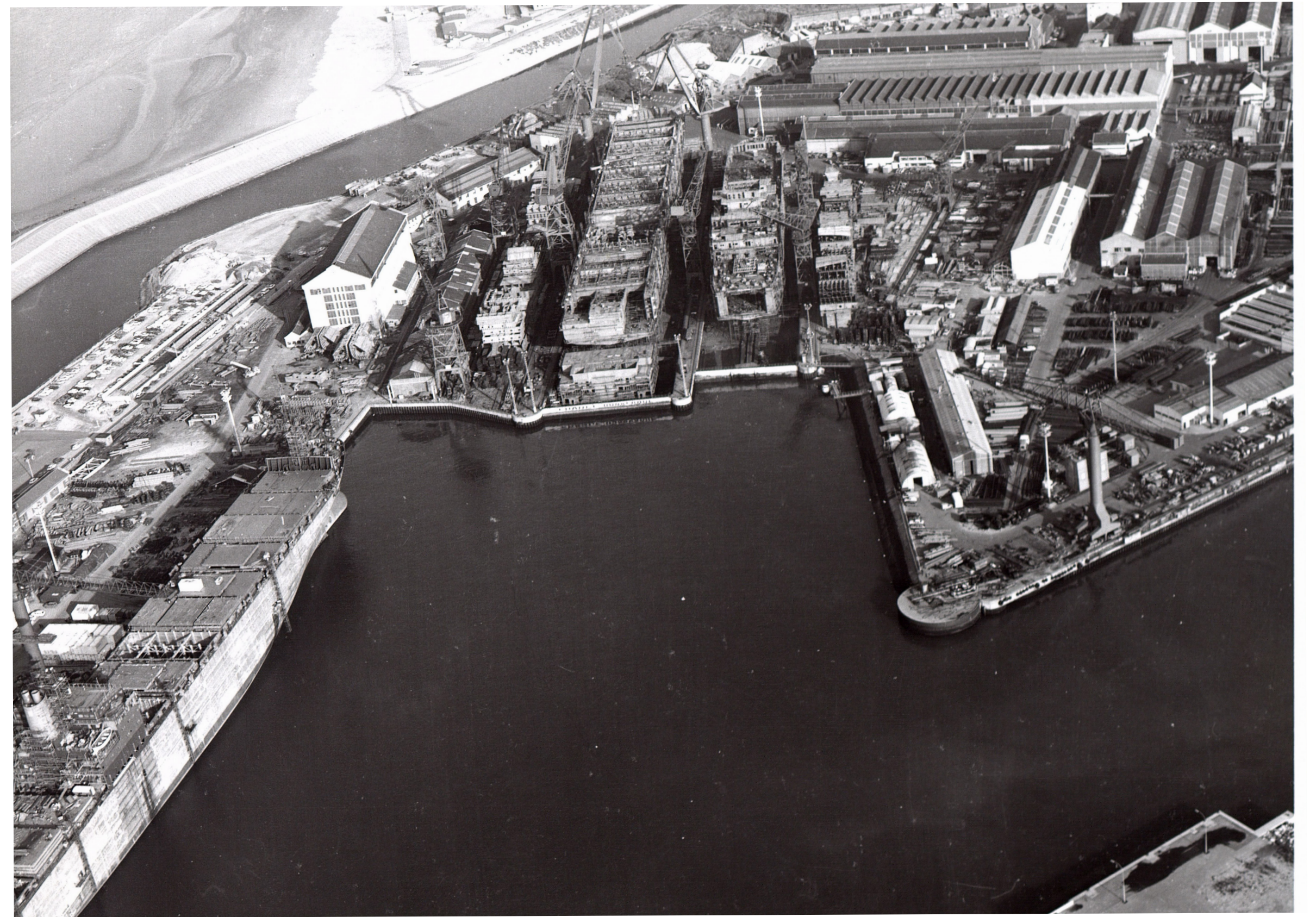
Halle AP2, gebouwd in 1949 naar plannen van architect Pierre Lefol, was een lasatelier dat verbonden was aan de ACF-scheepsbouw. AP2 staat voor “Atelier de Préfabrication n°2” (Prefabricatiewerkplaats nr. 2), waar tot de sluiting in 1987 bootonderdelen werden gebouwd, geassembleerd, gedraaid en gelast. Het is 35 m hoog en heeft een vloeroppervlak van 70 x 24,5 m. Met zijn enorme afmetingen kreeg het van de arbeiders de bijnaam “de Kathedraal”. Er werden twee bovenloopkranen van elk 15 ton gebruikt om zware materialen te vervoeren. Vandaag de dag is deze hangar een van de weinige overblijfselen van het ACF, en de enige die nog overeind staat! De letters “ACF” zijn nog steeds te zien op de achterkant van het gebouw.

© Afdelingsarchieven

WIST JE DAT ?

De nieuwe rolbrug in Hal AP2 wordt in 2019 een kunstwerk tijdens de eerste editie van de Art & Industrie Triennale. Hij staat nu bekend als de Scanner en wanneer hij in werking is, gaat er elke 30 minuten een geluidssignaal af. Dit wordt gevolgd door het verschijnen van een lichtstraal op de hal. Daarna verschijnt er een lichtstraal op de vloer van de hal. De lichtstraal beweegt langzaam tot het einde van het enorme gebouw. Dit op protocollen gebaseerde werk brengt monumentale industriële activiteit samen met de alledaagse gebaren van een werknemer in de dienstensector: het scannen van allerlei soorten documenten om ze te archiveren. Door middel van deze enscenering werpt kunstenares Delphine Reist een liefdevolle blik op de herdenkingsafdruk van deze site.

© Afdelingsarchieven

WAT ZIJN ACF?

Ateliers et Chantiers de France (De Werkplaatsen en Locaties van Frankrijk), kortweg ACF, was een scheepsbouwbedrijf. ACF werd op 20 april 1899 in Duinkerken opgericht door Léon Herbart. s Werelds grootste olietanker L'Émile Miguet, te water gelaten in 1937, en het lijnschip Flandre, te water gelaten in 1951, werden hier gebouwd. Het werd ook een van de meest invloedrijke scheepsbouwbedrijven van het land en de grootste werkgever van de stad, met meer dan 3000 werknemers. Na verschillende pogingen tot financiële redding door middel van overnames en fusies sloot het bedrijf uiteindelijk in 1988. Het hele industrieterrein werd toen verlaten.

© Afdelingsarchieven

WIST JE DAT ?

Verlaten industriegebieden staan bekend als “brownfields”. Sommige daarvan worden omgevormd tot culturele sites. In Duinkerke is dit ook het geval voor de Halle aux Sucres en Fructôse!

HET LEVEN OP DE BOUWPLAATS

HERINNERINGEN VAN VOORMALIGE ARBEIDERS

ACF-MEDEWERKERS

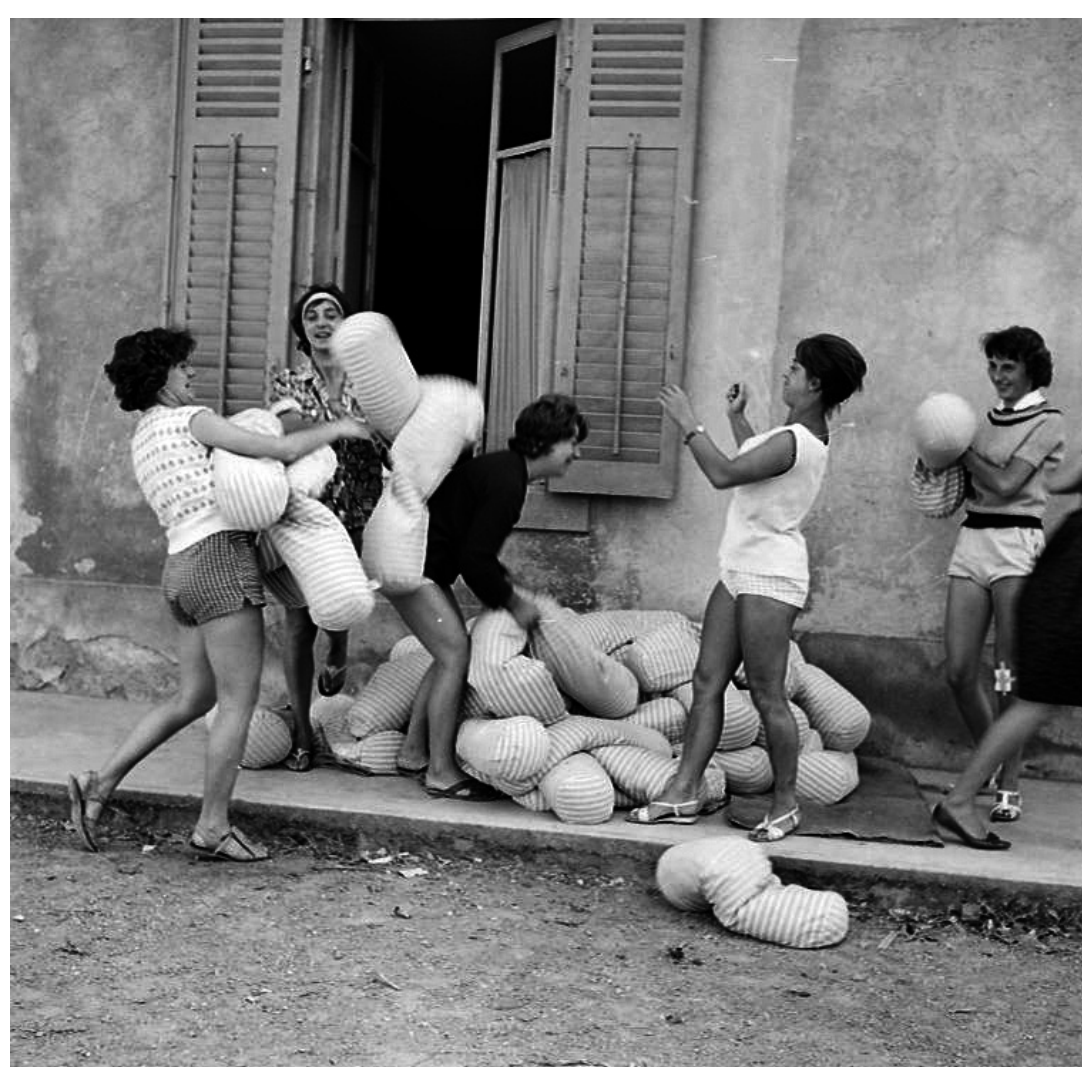

© ACF-werknemers. Foto: José Pietersoone, voormalig medewerker.

Het ACF bood beroepsopleidingen aan jonge leerlingen vanaf 13 jaar. De arbeiders waren zowel lokaal als buitenlands. Er waren veel Algerijnse, Italiaanse, Oost-Europese (Russisch, Pools) en Chinese arbeiders. Ook vrouwen hadden hun plaats. De meesten werkten op kantoor (telefonistes, tekenvrouwen, enz.), maar ze waren ook te vinden op de bouwplaatsen. Voor de arbeiders was het ACF een familieaangelegenheid. Zowel letterlijk als figuurlijk. Veel jongeren werden lid omdat een familielid er werkte. En er ontstonden veel sterke banden, open kameraadschap en begeleiding van nieuwkomers ('mousses' (bemanning) en 'matelots' (matrozen)).

© DR

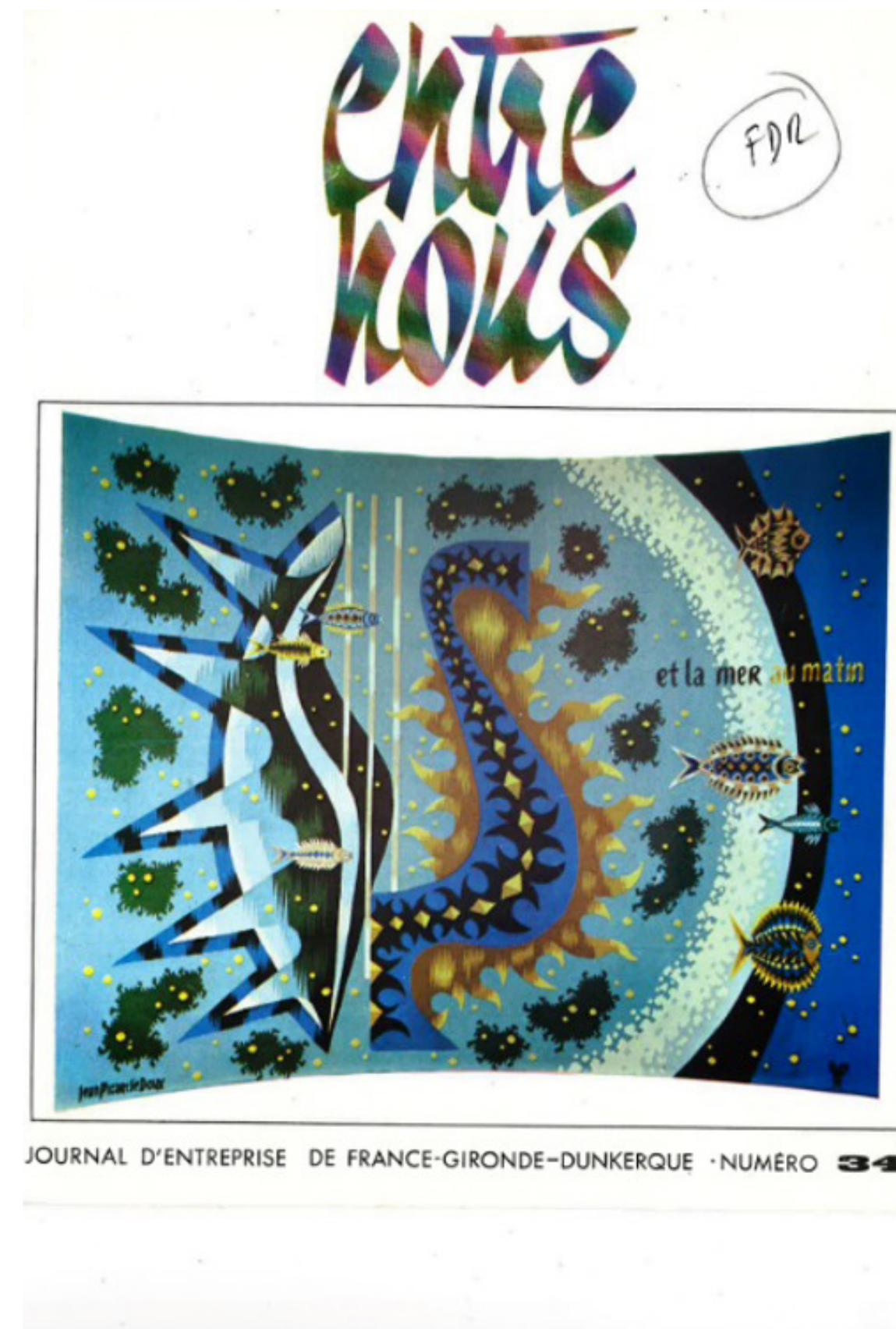
© ACF Duinkerke, Editions Alan Sutton

De werkomstandigheden waren moeilijk. Werknemers hadden vaak zeer hoge uurtarieven: gemiddeld tussen 40 en 46 uur per week, met stijgingen tot 70 uur per week met overwerk! Het was niet ongebruikelijk dat arbeiders een heel weekend op de bouwplaats bleven. Het slechte weer buiten en de hitte van de machines binnen zorgden voor een gecompliceerde werkomgeving. Om nog maar te zwijgen van de risico's die het werk gevaarlijk maakten: gebrek aan veiligheid, ongeschikte uitrusting, blootstelling aan asbest, risico op brand en explosies. Helaas zijn er een aantal doden gevallen in de ACF's.

Ondanks dit alles maakten de familiale sfeer en de solidariteit onder de arbeiders het dagelijkse leven een beetje gemakkelijker. De ondernemingsraad speelde een belangrijke rol in het leven van de vestigingen en organiseerde allerlei uitstapjes en evenementen. Hetzelfde gold voor de bedrijfskrant *entre nous*, die tussen 1957 en 1981 werd uitgegeven. Er waren ook een aantal ACF-feesten die bijdroegen aan de levendigheid van Duinkerken. Vooral de bootlanceringen waren uitzonderlijke evenementen die werknemers en buurtbewoners samenbrachten.

Drijvend van een schip, Duinkerke

Pagina van de krant « entre nous »

WIST JE DAT ?

De kleur van helmen voor bouwplaatsen is veranderd! ACF-monteurs, elektriciens en timmerlieden dragen blauwe helmen. Voor arbeiders in de werkplaatsen is het belangrijk om gezien te worden, dus is de helm geel. Wit voor managers en bezoekers...

DE FRAC GRAND LARGE

TENTOONSTELLING VAN HEDENDAAGSE KUNST IN DUINKERKEN EN DE HAUTS-DE-FRANCE REGIO

WAT IS EEN FRAC?

De Fonds régionaux d'art contemporain (FRAC's) zijn instellingen die tot taak hebben openbare collecties van hedendaagse kunst in de regio's op te bouwen, deze te verspreiden onder het grote publiek en manieren te bedenken om de hedendaagse kunst meer bekendheid te geven. De FRAC's werden in 1982 opgericht op basis van een partnerschap tussen de staat en de gewesten en ondersteunen al meer dan 40 jaar hedendaagse kunstenaars in het kader van een artistiek en cultureel project dat op regionaal, nationaal en internationaal niveau wordt ontwikkeld.

© Martin Argyroglou

DE FRAC GRAND LARGE

Voorheen bekend als de Frac Nord-Pas de Calais, vestigde de Frac zich voor het eerst in Lille in 1983. In 1996 verhuisde het naar Duinkerke, naar het voormalige ziekenhuis Rosendaël, voordat het naar de wijk Grand Largee verhuisde. Het gebouw zoals we het nu kennen, ontstond in 2013, dankzij de architecten Anne Lacaton en Jean-Philippe Vassal. Er zijn meer dan 2000 werken in de reserves en de specialiteit is een verzameling designobjecten. Een tweelingstructuur creëren voor Halle AP2, vergelijkbaar in grootte maar verschillend in materialen. Dat is wat de architecten Lacaton & Vassal hebben gedaan!

WIST JE DAT ?

Het project van Lacaton & Vassal was een complete mismatch: het voldeed niet aan alle vereisten voor de renovatie van Halle AP2. Maar hun oorspronkelijke project betoverde de jury's! Ze wonnen zelfs een grote internationale architectuurprijs: de Pritzker-prijs in 2021.

© ACF Duinkerke, Editions Alan Sutton

Door Halle AP2 intact te houden, hebben de architecten het erfgoed van het arbeidersverleden van Duinkerke bewaard. De creatie van een nieuwe ruimte naast de oude zorgt voor een zichtbare link tussen verleden en heden, net zoals de Belvedere (5e verdieping) een link vormt tussen de industriële site en de badplaats Duinkerke. Net als Halle AP2 is het Frac gebouwd op betonnen funderingen. Maar in vergelijking met zijn buurman is het voornamelijk gemaakt van plastic, polycarbonaat (muren) en EFTE (luchtkussens). Deze materiaalkeuze is voordeliger, zorgt voor meer natuurlijk licht en houdt de warmte beter vast. De achterste helft van de Frac laat geen licht door: de reserves. Een ander bijzonder kenmerk van de constructie van de Frac Grand Large is de structuur. De wanden in de tentoonstellingsruimtes reiken niet tot het plafond. Al het gewicht van het gebouw wordt daarom verdeeld over de betonnen kolommen en balken. Deze verwijderbare wanden kunnen desgewenst worden verwijderd of aangevuld om de scenografie aan te passen.

WAT IS EEN SCENOGRAFIE ?

Scenografie is de kunst en techniek van het regelen van een tentoonstellingsruimte. We gebruiken de term 'podium' zoals in het theater, omdat het voornamelijk in die context wordt gebruikt. Afhankelijk van de scenografie kunnen een of meer werken een geheel nieuwe betekenis krijgen, al dan niet opzettelijk.

CULTURELE HERNIEUW VAN DUINKERKE

EEN GETRANSFORMEERD BEDRIJVENTERREIN IN EEN CENTRUM VOOR HEDENDAAGSE KUNST

OMZETTING VAN DE INDUSTRIËLE ZONE

De woestenij van de industriële haven van Duinkerken beslaat het hele gebied van de voormalige scheepswerven. Het omvat de wijk Grand Large en de huidige jachthaven. Sinds 1989-1990 maken de Grand Large en Halle AP2 deel uit van een herontwikkelingsproject genaamd 'Neptunus'. Het doel was om een gebied nieuw leven in te blazen dat zowel verlaten als geïsoleerd was. Hoe wordt dit bereikt? Door het te hergebruiken en te verbinden met de stad en het strand.

© Régis Baudy

In 1991 werd Halle AP2 benaderd om de Frac te huisvesten. Pas in 2008 werd de architectuurwedstrijd gelanceerd door de CUD (Duinkerken Urban Community). Vervolgens werd een projectoproep gelanceerd, met als doel de waarde van AP2 te vergroten en het volume te behouden.

- 85 voorstellen in 2008
- 5 projecten geselecteerd in 2009
- Architecten Lacaton en Vassal geselecteerd in 2009
- Inhuiliding van de Frac Grand Large in 2013

Tegenwoordig dient de Grand Large als een centrum voor hedendaagse kunst, een woonwijk en een toekomstige jachthaven is gepland voor de Pointe des Alliés (2030).

© Maxime Dufour

DE VOETGANGERSBRUG

De constructie was een hulpmiddel voor toegankelijkheid, vernieuwing en verfraaiing van de wijk Grand Large. Ontworpen door architect Brigit de Kosmi en ingehuldigd in 2015, is deze voetgangersbrug voor voetgangers en fietsers 294 m lang en 4,06 m breed. Het is een concrete uitdrukking van het doel van het Neptunus-project om het isolement van het voormalige industrieterrein te doorbreken door het aan de zeewering te koppelen. Het is ook een uitbreiding van de Frac. De loopbrug biedt directe toegang vanuit de binnenstraat op de 1e verdieping en doet denken aan de vormen van scheepswerfkransen en bootmasten.

© Maxime Dufour

WAT IS EEN KUNSTTIJDS CENTRUM?

Een centrum is een kern, een gebied dat verschillende structuren concentreert met een vergelijkbare activiteit. In Duinkerke ligt het kunsttijds centrum in de wijk Grand Large en brengt het de Frac (regionale fondsen voor hedendaagse kunst) en de LAAC (Place for Contemporary Art and Action) samen.

WIST JE DAT ?

Oorspronkelijk zou deze loopbrug zich uitstrekken tot in de binnenstraat van de Frac en helemaal doorgaan naar de jachthaven. Dit zou de stad en het strand in een rechte lijn hebben verbonden!